

MLADOST

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca. Celoletna naročnina znaša 2 K, posamezne številke po 10 vin.
□ □ □ □ □
Uredništvo: Fr. Terseglav, Ljubljana (Katol. tiskarna).
□ □ □ □ □
Upravništvo: Lud. Tomažič, Ljubljana (Katol. tiskarna).

Št. 1.

V Ljubljani, dne 6. januarja 1912.

Letnik V.

Reforma naše organizacije.

I. Podlesnik.

V četrtek dne 11. t. m. se zbero v Ljubljani voditelji orlovske organizacije z namenom, da se posvetujejo, kako preurediti v organizatoričnem oziru našo organizacijo.

S tem, da se je ustanovila na Štajerskem podzveza in se ustanovi tudi na Goriškem, je prišel v organizacijo nov organizem, ki potrebuje prilagoditve sedanjim razmeram. Stvar ne bo težka, temveč bo s tem osrednje vodstvo le razbremenjeno pri delu, organizacije v posameznih deželah pa dobe več samostojnosti.

Nastane pa drugo, važno vprašanje: kaj napravimo na Kranjskem?

Moj predlog v tem oziru bo sledeči:

Iz sedanjega osrednjega vodstva, ali kakor pravimo, predsedstva Z. O. naj se sestavi poseben odbor, ki bo imel nalogo tvoriti začasno predsedstvo podzveze za Kranjsko. S tem bo osrednje vodstvo našega Orla tudi glede podrobnega dela za Kranjsko razbremenjeno in dobilo dovolj časa in prilžnosti, da se bo moglo v svojih sejah pečati več z načelnimi vprašanji in dajati smer za organizatorično in tehnično delo cele organizacije. V tem oziru čakajo osrednje vodstvo v prihodnje velike naloge. Vso našo stvar je treba še bolj poživeti in izpeljati mnogo še nerešenih sklepov odborovih sej in občnih zborov. Je pač tako pri nas: naša organizacija je organizacija mladine, ki potrebuje vedno novega ognja in dela.

Kdo pa naj zažiga ta ogenj in kdo naj skrbi za delo, ako ne voditelji? Brezdvoma ima mrtvilo ali malodušnost v vodstvu za posledico mrtvilo in mlačnost v posameznih odsekih in pri posameznih članih.

Ako bo predlog v tem smislu sprejet, bo slika naše organizacije ta-le: odseki, okrožja, podzveze in osrednja zveza.

Veriga bo sklenjena, člani spopolnjeni. Trdno pa bo držala ta veriga le, ako bodo posamezni člani močni. Močni pa bodo, ako bodo imeli dovolj zaupanja do vodstva in ako bo to vodstvo skrbelo, da se bodo posamezni člani po delu in navdušenju še bolj ojačili. Da ima vodstvo trden namen to storiti, kaže to, da je postavilo na dnevni red

tega sestanka še sledeče velevažne točke:

1. Fantovski večeri.

2. Marijine kongregacije in abstinenčni odseki — vzgojevalnice našega naraščaja.

3. Prestop članov iz enega odseka v drugega.

4. Duhovniki naj bodo eo ipso člani odsekov in okrožij Orla.

5. Vpliv iger.

To so vprašanja, s katerimi moramo biti na jasnem in ki bodo dala dovolj dela za prihodnost.

Dostavil bi še eno: Letošnje občinske volitve so pokazale, kako zmagoslavno gre S. L. S. svojo pot naprej. Vsled velike delavnosti deželnega zbora čaka nove občinske odbore mnogo novega dela. Že sedaj se semintja čujejo tožbe, da manjka delavcev. Ali ni ravno naša organizacija najbolj poklicana, da skrbi za naraščaj pridnih, izobraženih in poztvovalnih delavcev? Skrbimo torej, da te delavce vzgojimo! Ponosni smo, da sedi marsikateri Orel že na županškem stolcu in da jih je mnogo, ki zavzemajo mesta odbornikov. Ne smemo pa tudi prezreti, da so bili ravno Orlji v mnogih krajih tisti, ki so šli najbolj navdušeno tudi v politične boje. Naj se to delo še bolj izpopolni potom navduševanja za politične organizacije in potom političnega izobraževanja.

Torej dela dovolj in zato potrebno, da se o tem delu na sestanku porazgovorimo! Na veselo svidenje!

Kako dalje?

Politični položaj v naši deželi je danes nekako ta-le:

Liberalna stranka se razkraja. Ne na deželi, ne v mestih, nikoder nima več p. i. stašev, ki bi imeli kaj politične veljave. Organizacije nima nobene za seboj, ne politične, ne gospodarske, ne stanovske. V vseh javnih zastopih je zgubila svojo moč. Njene ideje, njen program v svoji dosedanji obliki je izgubil vso privlačno silo; če kdo danes še reče, da je naprednjak, sam ne ve, kaj hoče s tem v resnici povedati. Od liberalizma je ostala peščica sirovih in strupenih

elementov, kričavev in omejenih ljudi, ki so preveč zaostali, da bi mogli razumeti velik preobrat v slovenskem javnem življenju in priti do prepričanja, da je podlaga, na kateri dela S. L. S., edino prava in edina vodi do blagra slovenskega ljudstva. Med tem preostankom liberalcev se nahaja tudi nekaj mladih ljudi, ki bi radi stranko ozdravili, pomagajo jim nekateri nezadovoljni učitelji itd. Iz vsega tega ne bo nič, ker je vsesкупaj že tako okuženo, da bo vsak, kdor bo hotel naši stranki kaj na svobodomiselnem temelju nasproti postaviti, moral začeti popolnoma iznova, jasne glave, v čistem ozračju in na vse strani neodvisen.

Moglo bi se zgoditi, da bi se kdo izmed nasprotne mlade inteligence preje ali pozneje kaj takega lotil. Zato je naša naloga, našo stranko tako konsolidirati, da postane res trdnjava, ki je ne bomogoče zavzeti. Tista fraza: naša stranka je prišla do viška, odkoder mora zopet pasti, je tako neumna in prazna, da le kaj. Kje je še naša stranka na višku! Ali je mar zadosti, da imamo deželni zbor, občinske zastope, parlamentarni klub, gospodarsko organizacijo? Na široko smo pač svoje meje raztegnili, a treba bo temelje globlje postaviti. Politične zavednosti je ljudstvu še zelo potrebna; kdo bi trdil, da se ne da še velikobolj poglobiti? V izobraževalnih društvih je treba ljudstvo zbuditi k samodelavnosti, mu priljubiti časopisje, negovati zmisel za ustavno življenje, zanimanje za politična vprašanja, iztrebiti vso zaostalost, zanikrnost, lahko-mišljenost, lokalizem, v kolikor je škodljiv skupnim interesom. Zraven je treba varovati verske ideale, tradicionalno zvestobo do grude in države, ohraniti temelje krščanskega moralnega življenja. Tudi naša mlada inteligenca potrebuje še veliko šole. Marsikateri se boji podrobnega organizatoričnega dela, tistega dninarstva, ki pa je vsakemu politiku izpočetka neobhodno potrebno; marsikdo govore rad kritikuje, sam pa se nikamor ne spravi govorit. Na Angleškem se agitiranja niti največji filozofi ne sramujejo. Torej tukaj bo treba nekaj svežega duha. Ne govorimo o tem, kako je nujno potrebna načelna izobrazba, da ne izgubimo tal, na katerih smo vzrastli: krščanskosocialno podlago, ki nas mora od nasprotnikov vedno ločiti. Omnia instaurare in Christo — ali pa nič.

Pod tem vidikom se naši stranki prihodnost šele odpira. Ako se svobodomiselstvo nanovo združi in postavi jasen program, v njegovo službo pa inteligentne glave in saj nekaj organizacije, tembolje za nas! Potem bomo natančno vedeli, kaj imamo storiti, tekma nam ne bo škodovala, politični boj bo postal morebiti dostojnejši, povzdignilo se bo pa zlasti naše znanstveno delo, ki je še velike izpopolnitve potrebno.

Verski boj bo prišel zopet na vrh. Če zdaj napnemo vse sile, svojo organizacijo še bolj konsolidiramo in na vse strani delamo naprej, je več kot verjetno, da pride pri nas do takega političnega razmerja kakor v katoliški Nemčiji, kjer katoliški centrum svojo pozicijo že desetletja in desetletja ohranja neizpremenjeno, liberalne frakcije pa so vedno v manjšini. Seveda ne sme na našem strankinem telesu noben ud zaspati in odpovedati svojo službo.

Slovenska krščanska mladina je v naši organizaciji eden najvažnejših delov. To vemo. Treba je pa, da si naša organizacija precej v podrobno začrta svoje delo za bodočnost. V to svrhu bo služil sestanek dne 11. t. m. Česa rabimo? Da rečem na kratko: 1. Naša mlada inteligenca mora priti z mladeniško organizacijo še bolj v stik, kakor je doslej. 2. Iz mlade inteligence v Ljubljani morajo govorniki in organizatorji vsako nedeljo vun na deželo; za pečjo ne bomo nič opravili. 3. V interesu naše organizacije je, da se mladeniške Marijine družbe in abstinentni odseki kolikor mogoče visoko dvignejo, ker služijo kot vzgojevalnice za mlade dečke, ki do 14. leta nimajo v naše odseke pristopa. 4. Vez med duhovništvom in našimi Orli mora še bolj trdna postati. 5. Fantovski večeri so postali neobhodna potreba, od katere ni mogoče nobenega odseka odvezati. Morebiti bodo udeleženci sestanka 11. t. m. še veliko drugega povedali, ukrenili in sklenili.

Trdno upamo, da bodo uspehi sorazmerno mi z našo dobro voljo.

S. K. S. Z. svojim društvom!

Naša krščanskosocialna zveza je, kakor izkazuje statistika, najmočnejša ljudska organizacija na slovanskem jugu in se sme po številu svojih članov ter svojem delu prištevati med največja kulturna društva v celi naši državi.

Naša izobraževalna društva so za razširjanje ter učvrstitev krščanske misli med našim ljudstvom že jako veliko storila. Naša S. L. S. bi nikoli ne bila tako napredovala in se tako visoko povzdignila, ako bi ne bila njenega dela v prvi vrsti podpirala naša krščanskosocialna organizacija.

Veliko smo naredili, a še vedno ne zadosti! Časi so jako resni. Nasprotniki katoliške vere v Avstriji napenjajo vse sile, da izpodkopljejo vero, ki je temelj državi in sploh človeški družbi. Svobodomiselne stranke hočejo vzeti katoliški Cerkvi še tisto mrvice pravice, ki jo ima do šole, do verskonavnega pouka, in delajo čezdalje bolj očitno in drzno na to, da se vrže križ iz ljudske šole, s precejšnjim uspehom so se pa lotile tudi dela razdreti krščanski zakon in le z 28 glasovi je padel zadnjič v parla-

mentu predlog, naj se ločenim katoliškim zakonskim proti cerkveni in božji postavi dovoli drug zakon. Na drugi strani pa socialna demokracija ščuva delavstvo, da bi porušila državo, pridiguje nepokorščino proti vsaki oblasti in neti revolucijo. Vlada pa spi in izvesten del njenega uradništva svobodomiselnih namere celo podpira.

Zato je sveta dolžnost krščanskega ljudstva, da samo svoje svetinje brani s pomočjo svojih organizacij. V tem boju za vero in avstrijsko domovino bo stalo slovensko ljudstvo vedno v prvi vrsti. Zato treba, da napnemo vse sile. Prevažno orožje v boju nam je dobro časopisje, zato treba, da posvetimo našemu dobremu katoliškemu časopisju posebno pozornost, položimo nanj posebno važnost.

Liberalci so potolčeni. V javnem življenju nimajo nikoder več nobene besede in veljave. Pač pa so še močni, kar se tiče tiska. V Ljubljani imajo tri dnevnike, socialni demokratje enega, vzdržujejo tedenski »Slovenski Dom«, »Svobodno Misel«, »Vedo«, socialni demokratje imajo »Naše Zapiske«, liberalni učitelji »Učiteljskega Tovariša«, goriški liberalci imajo svoj list, štajerski svojega, tržaški svoj dnevnik.

Spričo tega se moramo mi naših listov čimbolj okleniti. Spravimo vsaj en katoliški list v vsako slovensko krščansko hišo! Pa tudi izobraževalna društva kot taka morajo biti vsaj na poglavitne liste, ki zastopajo načela S. L. S., naročena. V tem pogledu se marsikje premalo stori. So društva, ki imajo en sam katoliški list ali pa se zadovoljujejo s tem, da gospod župnik ali kaplan svoje liste dasta društvu na razpolago. To ni prav. Društva morajo biti na naše liste sama naročena.

Strniti se moramo v eno samo močno falango. Trdnih vezi treba med nami, da smo dobro poučeni vsi o vsem.

Društveniki na Kranjskem morajo imeti poročila o bratih na mejah, zato treba neobhodno, da imajo v društvih na razpolago iz Štajerske poljudni in za mladeniče ter dekleta izborna pisani »Naš Dom« ter »Stražo«, iz Goriške »Novi Čas«, iz Koroške »Mira«. Istotako je živo potreba obmejnimi braniteljem, da čitajo liste iz Kranjske, iz središča vse organizacije, to so: »Slovenec«, »Domoljub«, »Bogoljub«, »Naša Moč« in »Mladost«. Na teh devet listov mora biti naročeno vsako društvo in društveniki naj jih kar najvestneje čitajo. V teh listih bomo priobčevali poslej vse naše važne sklepe, pojasnila, želje, tu bodo tiskana bojna povelja, tu začrtana pot k našim ciljem. Zato je neobhodno potrebno, da so ti listi povsod na razpolago. Vsako izobraževalno društvo mora strošek za te liste zmagati, če ne, ne more vršiti svoje

naloge. Šteti naj se pri drugih manj potrebnih stvarih. V svrhu ureditve tega vprašanja naj se zasnuejo po izobraževalnih društvih, kjer jih še ni, nemudoma časni-karski odseki, ki so velevažni in jim bomo posvečevali poslej največjo pozornost.

Prva skrb jim boji spraviti v društva omenjene časopise ter skrbeti, da so isti vedno po številkah lepo urejeni na mizi.

Zelo umestno bi bilo, ako vsako društvo takoj prvi teden po novem letu napravi poseben sestanek, kjer se zbere člani v posvet, kako započeti veliko akcijo za razširjanje naših listov!

Ako se oklenemo trdno našega časopisja, se naša moč pomnoži, naša sila ojači; ako vsa društva in vsi društveniki store v tem oziru svojo dolžnost, bo naša armada nepremagljiva. Na plan posebno Orli in krščanska dekleta! Naš bojni klic v novem letu je:

V boj za dobro časopisje!

Odbor S. K. S. Z.

Zakaj peša telovadba?

Na dekanijskem shodu izobraževalnih društev v Idriji se je predsednik nekega društva prav posebno zanimal za Orle. Med drugim se je v svojem govoru pečal tudi z vprašanjem: Zakaj peša telovadba?

Menil je, da bi se Orlom ne smelo nikdar ničesar popustiti. Tudi člani, ki so pretrudni itd., naj hodijo v telovadnico, pa naj telovadijo, kar morejo. S tem, da član ne prihaja enkrat, dvakrat v telovadnico, pa gre takrat drugam n. pr. v vas ali v gostilno, in tako se član tudi izgubi. Načelnik in drugi ga sprašujejo, kje je bil, on se laže, pa izgubi veselje...

Komaj je govornik končal, že se je vnela debata. Eden je opominjal, naj Orli več telovadijo, ker je telovadba tisti nagib, tisto sredstvo, ki dela Orle sprejemljive za vse dobro in ki jih združuje. Pa tudi »Mladost« naj nudi v tehničnem oziru to, kar nudi v organizatoričnem. Drugi je pravil, da peša telovadba radi alkoholizma. Kdor pije alkohol, ni za nikamor drugam več kot za gostilno. Zopet drugi je imel za glavno napako nediscipliniranost. Končalo se je s trdnim prepričanjem, da je najhujše, ker nam manjka pravih telovadnih učiteljev-veščakov.

Na občnem zboru Zveze se je obljubilo, zadnjo napako popraviti. Dobili bomo učitelja - veščaka, ki nas bo posečal vsako leto, ter nas, vsaj za tisti čas, poživil.

Na eno okolnost pa so premišljevalci po mojem mnenju pozabili. Pet let je že tega, ko so se naši prvi odseki ustanovili. Kaj se vse v petih letih ne izpremeni, posebno v fantovski organizaciji! Polno novih čla-

nov je pristopilo in kar neopaženo se je zgradila stena med mlajšimi in starejšimi člani. Starejši stoje skupaj, premišlujejo vse mogoče reči, mlajših pa to ne zanima, zato se veliko rajše ravšajo med seboj ter si pripovedujejo razne uganke iz nove pratike. Na ta način je opešalo bratstvo, ki nas je v začetku tako tesno vezalo.

To pa se mi zdi največje zlo.

Če je zgornje vprašanje v naši organizaciji sploh upravičeno, iščimo glavnega vzroka v tem dejstvu, in to popraviti, bodi prva skrb odborov vseh onih odsekov, kjer imajo mlajše člane!

K. T.

Opomba uredništva: Stvari, ki jih navaja dopisnik, so gotovo zelo vpoštovanja vredne. Le tega ne moremo razumeti, zakaj se na naših občnih zborih nobeden ne oglasi. Pa k stvari! Glede discipline pri pohajanju telovadbe zamore vsak odsek, oziroma vsako okrožje storiti vse, kar je treba. Jaz le mislim, da, ko bi okrožja energično in redno funkcionirala, bi stvar šla kakor namazana. Le prečitajte poslovnik za okrožja ali n. pr. za podzveze, kakor ga je brat Podlesnik napravil! To so idealna pravila, treba se je le po njih ravnati. — Kar se tiče »Mladosti«, ima za telovadske članke skrbeti vaditeljski zbor Zveze, kateremu je v tem oziru vsa oblast dana. Sicer pa je upati, da bo odslej šlo dobro naprej. — K točki alkoholizem: Odseki naj pospešujejo abstinenco in treznostno gibanje, kar le morejo. Naj se tudi veselice kar le mogoče omeje, rajši predavanja in izobraževalne večere! — Telovadni potovalni učitelj je krvavo potreben. Dva pogoja: Ta učitelj mora biti tudi moralno in načelno popolnoma kvalificiran in našega duha skozinskozi, sicer rajši nič. Drugič: Odseki naj vestno izpolnjujejo svoje gmočne obveznosti napram Zvezi, sicer učitelja ne bomo mogli vzdrževati. — Kaj naj pa porečemo k zadnji točki? Nove člane je treba vzeti v šolo! Prav te je treba najbolj k izobraževalnim večerom potegniti, starejši člani pa naj v »Zlati knjigi« dobro predelajo poglavje o prijateljstvu in moralnih dolžnostih starejših članov napram mlajšim. — Glavna stvar je pa res to, kar so na dekanijski konferenci v Idriji povdarjali: disciplina, disciplina in disciplina! Poslovnik naj se modro, pravično, a energično uporablja! Vse to pa je v glavnem v rokah okrožij.

Slovenska Straža.

Vsak naš korak v življenju bodi odmerjen tako, da ž njim koristimo domovini in narodu. Večina Slovencev nima toliko svetnega premoženja, da bi zlato pokladali na oltar domovine, vsak pa vendar lahko tudi brez zlata mnogo stori za domovino, za njeno korist, vsak lahko pomaga, da domo-

vina dobi novih moči v svojem boju proti tujcem. Treba je le nekoliko zavednosti, da se vsako priliko izrabi tako, kakor je to v korist naši narodni organizaciji.

Zato Vas nujno prosimo, storite vsi to-le:

1. Preglejte, kje še nimajo naših **vžigalic v korist obmejnim Slovincem**, ki so pristne le, ako imajo ta napis. Druge vžigalice, ki takega napisa nimajo, niso naše! Zahtevajte jih od trgovcev in povejte jim, da jih ima v zalogi C. Menardi v Ljubljani, pri katerem naj jih naroče. Mnogi liberalni trgovski pomočniki nalašč pravijo, da so pošle, samo da bi Vas odpravili. Vi jih pa od trgovca odločno zahtevajte, če jih Vam pa ne da, pa pojdite k trgovcu, ki jih ima! Posebno naše gospodinje, naše kuharice pazite na to, naše mladenke opozarjajte na to svoje matere!

2. Ravnotako zahtevajte v vsaki trgovini **kolinsko kavino primes** v korist obmejnim Slovincem, ki je pristna le, ako ima na ovitku pečatnik »Slovenske Straže«. Vsaka druga škatljica Kolinske kavnine primesi ni naša! Pazite strogo na to!

3. Rabite le **perilno milo** »Slovenske Straže«, ki se kosa z vsakim tujim izdelkom in ga ima v zalogi C. Menardi v Ljubljani. Poizkusite in rabili boste vedno le to milo. Zahtevajte od trgovcev, da imajo v zalogi to milo. Ne bodite nič prizanesljivi, odločno zahtevajte!

4. Izv. v. **čistilo** za čevlje in drugo usnje »Sava« izdeluje in prodaja v korist obmejnim Slovincem tvrdka A. Kregar v Ljubljani, sv. Petra cesta.

5. Tovarniška zaloga »Hermes« v Ljubljani, Šelenburgova ulica, razprodaja v korist »Slovenske Straže« vsakovrstne **tkanine** za obleko in perilo. Priporočamo! Vsak trgovec naj bi prodajal te tkanine!

6. Kdor se namerava **zavarovati**, naj v svojo lastno korist prej piše »Slov. Straži« za podatke. »Slovenska Straža« mu preskrbi pošteno zavarovanje, in to le v njegovo korist, kajti »Straža« dobi samo tisto provizijo, ki jo v takih slučajih dobe agentje ali pa zavarovalne pisarne. Pri tem ne boste osleparjeni!

7. **Papir** vseh vrst za vse urade, priprost in fin, ima »Slovenska Straža« v svoji tovarniški zalogi. Vse urade, vsa društva prosimo, da zahtevajo vzorce in cenik potem pisarne »Slovenske Straže« v Ljubljani.

8. Neverjetno je, koliko se potrebuje **drož** v naši deželi, katere prihajajo večinoma iz nam narodno in versko sovražnih židovskih tvornic — čeprav imamo domačo drožarno Josipa Košmerl v Ljubljani, Frančiškanske ulice št. 8. Drože iz te tovarne so popolnoma čiste brez vsakih primesij ter se kosajo tako v kakovosti, kakor tudi v ceni z vsakimi drugimi. Slovenske gospodinje, zahtevajte jih povsod!

9. **Pristno voščene sveče** v korist »Slovenske Straže« prodaja odlikovana tovarna J. Kopač v Gorici. Vse preč. župne urade opozarjamo na to prvo slovensko tovarno sveč — pošteno bodo postreženi!

10. Če kako društvo naroči **tamburice**, naj se obrne na J. Vrečkota v Katoliški tiskarni v Ljubljani, kateri posreduje v imenu »Slovenske Straže«.

11. Rabljene poštno **znamke**, čokoladni papir, odrezke od cigar, star denar pošiljajte pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani.

12. Na vsako pismo, na vsako razglednico in društva, na vsak dopis prilepljajte **kolke** »Slovenske Straže«, ki se dobe v pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani. V kratkem izidejo krásni novi kolki! Razprodajalci dobe 20 odstotkov popusta.

13. **Računske listke** »Slovenske Straže« zahtevajte v vsaki gostilni. Dobe se v pisarni »Slovenske Straže«.

14. **Razglednice**, porabne posebno pri veseljah in za čestitke, naročajte pri »Slovenski Straži«! Cena 10 vin. za komad.

15. Nove **nabiralnike** »Slovenske Straže« bomo pričeli razpošiljati januarja meseca. Tisti, ki so se zanje že oglasili, jih dobe brez nadaljnjega naročila, drugi pa še preiskubite, da pišejo ponje vse naše večje gostilne, društva itd.

16. **Srečke** na obroke v korist »Slovenski Straži«. 400.000 in 200.000 frankov znašata glavna dobitka turških srečk, žrebanje vsak drugi mesec mesečni obrok za eno srečko 4 K 75 h. Poleg turške še tri druge srečke z nadaljnjimi glavnimi dobitki 100 tisoč frankov, 90.000 in 30.000 kron s skupaj 15 žrebanji v letu, mesečni obrok 6 K 25 h. Različne skupine srečk, in katerih znaša najvišji glavni dobitok 100.000 frankov z najmanj šest žrebanji v letu, mesečni obroki po 3 K, 5 K 50 h in 11 K. Vsaka srečka mora biti izžrebana. Pojasnila daje in naročila sprejema gospod Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg št. 19. Kdor bi hotel pri posredovanju prodaje srečk v korist »Slovenski Straži« sodelovati, naj se izvoli javiti.

17. **Kjer še ni podružnice »Slovenske Straže«, ustanovite jo nemudoma. Pišite pisarni »Slovenske Straže«, ki bo vse potrebno uredila in pošlje tudi govornika!**

18. Če rabite kak **gramofon** ali gramofonske plošče, javite »Slovenski Straži«.

Dovolj sredstev za naše narodno delo bomo imeli le takrat, če se raba blaga »Slovenske Straže« zanese v zadnjo slovensko hišo. Narodna dolžnost nas vseh je, da poznamo najprvo sami sebe in svoje podpiramo. Rabimo domače blago, od katerega ima »Slovenska Straža« dobiček. Povdariti je treba, da naši ljudje žive še v čudoviti in nemarni mlačnosti. Skrajni čas je, da se zbude. »Slovenska Straža« bo budila budijo pa naj naše podružnice po deželi, ki

so ustanovljene tudi v ta namen, da v svojem kraju uvedejo splošno rabo našega blaga. Stvar mora uspeti, samo zganiti se je treba. Tudi vsa naša mladeniška organizacija pomagaj pri tem, domovini v prid! Če bi vsak Slovenec in vsaka Slovenka saj nekoliko upošteval zgoraj omenjene točke, bi na lahek način pridobili potrebna sredstva za našo narodno obrambo. Kdor nima mrzlega srca, bo to upošteval! Vsi radi delajmo za domovino, svojo mater!

Okrožja.

Vipava. V. okrožna seja 26. novembra. Br. Silvester otvori sejo, pozdravi navzoče in konstatira, da so sledeči odseki zastopani: Vipava, Šturje, St. Vid, Budanje in Col. Odsotni so: Gabrje, Branice in Smarje. Naznani nato spored seje: 1. Prečitanje zapisnika. 2. Poročilo odsekov, kako izpeljujejo jesensko-zimski program. 3. Mladeniški shod okrožja ob priliki občnega zbora vipavskega Orla. 4. Zvezni tečaj in občni zbor. 5. Slučajnosti. Ad 1. Br. tajnik prečita zapisnik zadnje seje. Načrt glede jesensko-zimskega programa se ni odposlal vsled tega, ker ga je »Mladost« ravno prinesla za vse Orle in za odseke je sleveda merodajno naše glasilo. Zapisnik se odobri. — Ad 2. Zastopnik vipavskega Orla poroča: Izobraževalni večer se vrši pri nas vsako sredo v tednu. Do sedaj smo jih imeli štiri. Razlagalo se je: 1. Naša himna in pomen izobraževalnih večerov. 2. Mladeniška telovadna organizacija. Romarji. Članek iz »Mladosti«. 3. Osmero blagrov ali nauk o sreči (čitanje). 4. Orel, njegov namen, delo in vzori iz »Zlate knjige«. Povprečna udeležba 12 do 14. Telovadba se goji v torkih in petkih od 8. do 10. ure zvečer in v nedeljah od 4. do 6. ure popoldne. — Št. Vid poroča: Pri nas smo komaj začeli z izobraževalnimi večeri. Razlagalo se je: knjigovodstvo. Od sedaj naprej imamo večere vsak četrtek. Udeležba 8 do 10 članov. Ker je zima, ne telovadimo; a upamo, da dobimo tekom 14 dni v dvorani nad mlekarno prostor. — Budanje poroča: Imeli smo do sedaj tri izobraževalne večere. Vrše se vsako nedeljo popoldne. Obravnavalo se je samo iz »Zlate knjige«. Udeležba 10 do 12 članov. — Iz Šturja. Imeli smo do sedaj dva večera. Vrše se vsako sredo. Razlagalo se je samo iz »Zlate knjige«. Udeležba 12 do 14 članov. — Iz Cola. Vsled volitev nismo še začeli z izobraževalnimi večeri. Začne se isti dne 2. decembra 1911 in se bodo nadaljevali vsako nedeljo. — Br. predsednik konstatira, da vsi odseki, ki so danes pri seji pričujoči, bodo ali pa že izvršujejo sklepe in navodila glede izobraževalnih večerov. — Ad 3. Br. predsednik govori: Treba je, da Orli večkrat skupaj pridemo, naše uniforme morajo večkrat na dan. Živa potreba je tudi, da imamo kak izobraževalni shod za vse fante. Najbolj primerno se mi zdi, da bi se, ako se sklene, vršil tak shod ob priliki občnega zbora vipavskega Orla. Fantje bi videli, kako se občni zbor vrši, kar je tudi velikega pomena. Začne se debata. Soglasno se sklene, da se isti priredi. Program določi z ozirom na tukajšnje razmere vipavski Orel. — Ad 4. Dobili ste vsi okrožnice, da se vrši 30. novembra, 1. in 2. decembra vadiateljski tečaj v Ljubljani, dne 3. decembra pa zvezni občni zbor. Vsak odsek naj skuša poslati zastopnike k tečaju, zlasti pa na občni zbor. — Ad 5. Br. Puc iz Cola prosi, da bi kateri prišel na Col, pokazal bi kaj o telovadbi in imel tudi kak govor za Orle; enako prosi tudi iz Budanj. — Br. Silvester obljubi, da bode eden ali drugi v kratkem prišel. Seja se zaključí ob 5. uri popoldne.

Odseki.

Brezje. Umrl je naš predsednik, brat Anton Gabrijelčič, gostilničar. Pošten, delaven in ljubez-

njiv si je pridobil rajni tekem svojega delovanja srca vseh. Ob njegovem grobu se nam je vsem utrla solza resnične in globoke žalosti. Veliko se je trudil in žrtvoval; bil je nesebičen in plemenitega mišljenja. Legel je z njim v grob eden onih tihih delavcev, ki za večino njihovih zaslug ve le oni, ki jih bo obilno poplačal. Na svidenje, dragi Anton!

Sostro. Dne 19. novembra je bila odborova seja, pri kateri se je določil načrt dela za zimski tečaj, ki ga sedaj že pridno izvršujemo. Predavanje je vsako nedeljo popoldne; telovadba pa kakor doslej vedno vsak ponedeljek in petek zvečer. Orlov šteje odsek 70; uniformo ima že 45 članov. Telovadimo v novem Društvenem domu, ki je bil blagoslovljen 10. septembra. Razume se, da smo se takrat potrudili na vso moč, da smo dostojno sprejeli brate Orle, ki jih je prišlo na slavnost čez 200 iz bližnjih in daljnih odsekov; celo iz Tržiča in Boh. Bele so prišli zastopniki. Popoldne istega dne smo priredili sodelovanjem drugih odsekov javno telovadbo. Uspela je zelo dobro. Ob 60letnici veleč. gosp. župnika J. Molja, največjega dobrotnika društva, smo priredili Orli slavnostno predstavo s petjem, primerno deklamacijo in igro »Garcia Moreno«. — Sedaj v zimskem tečaju se je začelo v odseku zopet novo živahno življenje, ker par mesecev sem smo nekoliko zaostali vsled obilnega dela na polju.

Krka. Umrli je naš načelnik brat Jožef Strah. Ob pogrebu smo mu izkazali zadnjo čast, kakor jo je ta marljivi, navdušeni in blagi fant, ki je načeloval našemu odseku že izpočetka v najtežavnejših razmerah, v polni meri zaslužil. Rajnemu Jožefu zamore cela naša organizacija dati izpričevalo, da je bil eden najboljših Orlov. Naj uživa v večnosti plačilo za svoja dobra dela, za svoj trud za zmago poštene krščanske misli med dolenjsko mladino!

Šmartno pri Litiji. Dolgo časa že ni bilo nobenega glasu od našega odseka. Naj toraj sedaj sledi nekoliko vrstic o delovanju. Ustanovila sta se v preteklem letu v naših hribovih dva odseka, in sicer na Prežganju in v Javorju. Orel na Prežganju že dobro deluje v telovadskem kakor tudi v organizatoričnem oziru. Tudi v Javorju se še dosti dobro gibljejo. — Kakor je razvidno iz statistike, smo Dolenjci po številu že prekosili Gorenjce. Delujmo sedaj še na to, da jih dohitimo tudi v drugih ozirih. — O sv. Martinu smo imeli skupno sv. obhajilo. Pogrešali smo pri njem nekaj bratov, zlasti starejših. Kadar javno nastopimo, naj nas ne zadržuje vsaka malenkost, da se tako v celotni udeležbi pokaže naša disciplina. — Izgubili smo to leto več bratov; 5 jih je odšlo v Ljubljano, kjer gotovo pristopijo zopet h kakemu odseku. Tudi pristopilo jih je precej, zlasti mlajših. Naloga naša pa bodi sedaj skrbeti, da postanemo zavedni in navdušeni za naša načela. Pazimo zlasti na to, da si obdržimo in še pridobimo ugled, ki ga imamo. Prebirajmo s premislekom našo »Mladost«, v kateri je toliko lepih člankov. Zato naj nam pa sedaj v novem letu velja načelo: Kolikor »Mladosti« šteje odsek, toliko tudi pravih, zavednih članov. — Ponosni pa smo lahko na to, da je pri letošnjih občinskih volitvah prišlo v odbor tudi 6 naših bratov. V Litiji je bil namreč izvoljen za župana naš podpredsednik br. Bric. V Šmartnem je prišel v odbor kot podžupan predsednik br. Ilvar Fr., nadalje še br. Drčar E., Verhajs Ant., Berlič Jakob in Berčon Rudolf. — Telovadimo po dvakrat na teden, vključno temu, da smo skoro vsi po eno uro oddaljeni. Telovadecv je bilo povprečno nad 20 vsak večer. V petkih smo imeli tudi fantovske večere, pri katerih sta nam razlagala Zlato knjigo in razne druge predmete brata Fr. Krische in Orosi. Bric. O priliki občnega zbora bomo imeli najbrže tudi javno telovadbo v dvorani, za katero se moramo že sedaj dobro pripraviti. Pogumno toraj bratje in brez strahu nadaljujmo začeto pot, do naših vzorov in ciljev!

Dolnji Logatec. Delo v zimski sezoni dobro napreduje. Fantje imajo časa in tako je tudi v odseku več življenja. Poleg dramatične šole, telovadbe in

raznihkušenj se vrše redni tedenski fantovski sestanki, kjer se je obdelalo do sedaj že veliko tvari, vzete iz lepih člankov »Mladosti«. »Našega Doma«, »Zlate knjige« in dr. Ušeničnikove »Sociologije«. Zeleti je samo, posebno pri fantovskih sestankih, ki se vršijo vsako nedeljo zvečer, da se jih bratje polnoštevilno udeležujejo. Tistim bratom, ki so jim pa nasprotno gostilne prijetnejše in pa ljubše, kakor vzgojevalni sestanki, pa povemo enkrat za vselej, da naj si morebitne neprijetne posledice pripišejo pozneje sami sebi. Bratje, brez treznega krščanskega življenja, na katerega temelju je postavljena naša organizacija, je naše delo brezpomembno. Toliko o tem. Nadalje je zadela naš odsek v zadnjem času občutna izguba. Zapustilo nas je v kratkem času pet skoraj najboljših članov. Dva sta morala obleči vojaško suknjo, brata Ivan Poženel in A. Mihevc sta odšla k boletnemu uradu v Metliko in Krško in br. Fr. Poženel, ki ga bomo zelo pogrešali, je odšel v Ljubljano. Bili so vsi med prvimi ustanovitelji dolnjelogaškega Orla, marljivi delavci za odsekov napredek, zato jim ostane vedno med nami hvaležen spomin. Mi pa, dragi bratje, ki smo ostali tukaj, krepko na delo! Ne držati križem rok! Izginejo naj vse zapreke, složna, prijateljsko, bratsko si sežimo v roke in trdna skupna vez nam bo porok lepe bodočnosti. Pokazali smo že, kaj da premorejo naše moči in po tej poti neustrašeno naprej!

Idrija. Dne 29. vinotoka t. l. smo imeli veselico. Začetkom je zaorila po dvorani naša himna »Dvignite Orli«. Potem je bila deklamacija »Ob uri in dnevu«,ložil dr. Ivan Pregelj. Po deklamaciji nam je »Burklež« pripovedoval, kako potrebna nam je olika. Za nekaj konec pa smo uprizorili novo spevigr »Ribič in njegova hči«. Med posameznimi točkami je sviral orkester. Moški zbor katol. delavske družbe nam je zapel še marsikako pesem, in tako smo preživeli ta večer v prijetni neprisliljeni zabavi. Vsem pa, ki so se trudili, da nam je prireditelj tako dobro uspela: Bog povrni!

Idrija. V nedeljo dne 10. decembra 1911 smo pristopili Orli skupno k mizi Gospodovi. Sicer bi imeli izpolniti to dolžnost na dan Brezmadežnega spočetja, ali ker je na ta dan prevelik naval, smo storili to zgorajomenjeno nedeljo. — Dne 7. januarja t. l. se vrši ob 11. uri dopoldne redni občni zbor našega Orla v prostorih kat. del. družbe. Pripomniti moramo, da obhaja letos naš odsek petletnico svojega obstanka. Vse naše somišljenike, naše vrle podporne člane in članice uljudno vabimo, naj se občnega zbora v kolikor mogoče obilnem številu udeležijo. Na svidenje!

Šmarje (Vipavsko). Odkar se je ustanovil telovadni odsek Orel, se nismo še oglasili v naši »Mladosti«. Naš odsek je bil ustanovljen 21. avgusta 1910. Drugi redni občni zbor se je vršil 17. septembra 1911. Odbor je sledeči: predsednik Franc Orel, podpredsednik Dominik Kante, tajnik č. g. župnik Franc Kranjec, blagajnik Viktor Orel, načelnik Kristjan Živec. Telovadcev nas je 26, uniform 21. Dvakrat na teden, namreč sredo in soboto, in sicer redovne in proste vaje ter vaje na drogu, katere nam je nabavil č. g. župnik. Tudi lepo telovadnico nam je preskrbel, zato mu izrekamo vso čast in prirčno zahvalo. Kljub našim hudim nasprotnikom liberalcem se naš Orel prav lepo razvija. Izlete smo napravili, in sicer v Log, v Gor. Branico, k javni telovadbi v Prvačino in v Gabrije, kjer je nastopilo deset članov od našega mlađega odseka. Tudi na Kras smo šli v Veliki Dol k ustanovitvi Orla. Sedaj pa, predragi bratje Orli, pogumno in neustrašeno naprej po načrtani poti in po geslu, ki se glasi: Veri in omiki!

Sv. Jurij ob južni železnici. Na pragu novega leta smo. Kakor dober gospodar ob koncu leta pogleda še enkrat nazaj, kako je gospodaril, tako tudi mi. Vsako leto se enkrat oglasimo v »Mladosti«, ker imamo mi štajerci tudi svoje glasilo »Naš Dom«. Dne 10. decembra smo imeli 4. redni občni zbor Orla. Gospod Blaž Dvoršak kot predsednik otvori

zborovanje ter pozdravi z lepimi besedami navzoče in navdušuje mladeniče za nadaljnje vstrajno delo. Poročilo načelnika je kratko in se glasi: Telovadnih večerov smo imeli 50. Telovadili smo večidel na orodju. Tajnik poroča, da so imeli Orli v tem letu 8 odborovih sej. Naredili so polet s 16 člani v Petrovce k javni telovadbi in v St. Peter k javni telovadbi. Priredili smo tudi zdaj v jeseni igro. Udeleževali smo se tudi nekateri pridno mesečnih mladeniških zborovanj, nekateri so se pa izogibali tega prepotrebne zborovanja, česar ne morem pohvaliti. Blagajničar toži nad nerednim plačevanjem. Za tem je sledila volitev, ki so izvoljeni sledeči: Predsednikom Kavčič Jožef, podpredsednikom Mikuš Valentin, načelnikom Kopolšek Fran, podnačelnikom Čmok Mihael, tajnikom Čretnik Vinko, blagajničarjem Žličar Franc. Za zaključek zborovanja nam je deklamiral Golob himno Orlov iz Zlate knjige. Kakor vsak gospodar, ki vidi, da drevo ne rodi pravega sadu, ga izruje in posadi drugo na isto mesto, smo izrekli tudi mi izmed naše sredine nekatere puhle člane in posadili na njihovo mesto druge mlade moči za nadaljnje delo. Boljše je, da je manj članov v kakšnem društvu, kakor pa cela tropa nezrelih in sokolskega duha. Proč s takimi, da še druge ne pokvarijo!

Velikovec. Dan 9. julija je bil za nas velikovške fante dan veselja, dan vstajenja. Po obnem zboru »Slovenske Straže« otvori g. Franc Mavhler ustanovni shod telovadnega odseka Orel. V poljudnih besedah pozdravi govornik priučeno ter razloži namen in pomen telovadnega odseka. Od naše mladine je odvisna tudi naša poznejša organizacija, naša bodočnost. Govornik pokaže, kakšne uspehe imajo Orli po drugih slovenskih deželah. Namesto da bi fanti v nedeljah popoldan popivali, kegljali ali celo se pretepali, gredo rajši telovadit. Imajo pri tem pa dvojen dobiček. Pri telovadbi ne dobijo samo telesne moči, marveč tudi duševno izobrazbo. Naučijo se discipline in reda. Slednjič izrazi željo, naj bi se tudi tukaj fanti združili v odsek. Zakaj bi koroški slovenski fantje ne pokazali, da še živijo in da si tudi oni želijo ter hočejo doseči isto izobrazbo, katera je po drugih slovenskih deželah tako razširjena. Navdušenje med fanti je bilo veliko. V odbor se izvolijo: g. kanonik Dobrovc kot predsednik, Fr. Mavhler načelnik, Flore Štornik podnačelnik, Fr. Riedl tajnik in Sornik blagajnik. Takoj se je priglasilo 18 rednih članov. Po neumornem trudu brata načelnika smo že toliko dosegli, da bomo nastopili že dne 10. decembra pri obnem zboru izobraževalnega društva s telovadbo. Upamo, da se o prav dobro obnesla. — Škoda pa je, da izgubimo v kratkem brata načelnika, kajti kliče ga vojaška dolžnost. Zahvalimo se mu pa tem potom za njegov dosežani trud.

Naša Micika.

Povest slovenskega dekleta.
Spisal Stanko Bor.

(Dalje.)

Gaber je kakor jezen stopil iz poda, mrmral polglasno sam s seboj in začel nositi pšenico k podnim vratom, da nanosi za prihodnji nasad.

Bogve, ali je četrti mlatič začel mlatvo in si mislil, da so oni trije vzeli drugega namesto njega, da bi bil potemtakem nepotreben, če bi šel k Gabru, ali je prišel prepozno domu in ga je bilo sram sep rikazati tako pozno? Ni ga bilo — in mlatila je Micka namesto njega, mlatila pa tako, da ne bi kmalu kak moški tako.

Med mlatvo so molčali, fantom se je zdelo skoro mučno mlatiti v njeni družbi, kar spogledovali so se, češ, ali bomo celi dan molčali? Da bi zbijali kake neslane šale in dovtype, kakor so jih pri drugih mlatvah, to jim še na misel ni prišlo, zakaj Micko so poznali. Mučno jim je bilo tudi, ker so

bili v nedeljo pričé tistega dogodka v gostilni, dogodka, ki je po njihovih mislih ponižal Micko do skrajnosti in jo tako osramotil, kakor ni bilo osramočeno še nobeno dekle v vasi.

Začeli so škopati.

»Kje ste pa včeraj mlatili?«

Tam in tam. Lej ga zlomka, saj se bo dalo kaj pogovoriti z njo!

Beseda je dala besedo, besede so dajale pogum in čim več so govorili, tem lažje in kar same od sebe so se porajale misli in vrele na dan. In še stari Gaber je pripomnil kako modro — in zabave je bilo dosti; poštenega pomenka ni manjkalo, od srca prihajajočega smeha je bilo obilo, ko so pravili fantje svoje doživljaje na raznih mlatvah — pravili so seveda samo bolj smešne, a dostojne stvari.

V mraku so nehal z mlatvo. Pri večerji so se pomenili marsikaj. Gaber je bil židane volje, vedno in vedno se je obračal k Micki, jo hvalil, ji ponujal piti, jo kolikor mogoče nežno spraševal, če je zelo utrujena. Pri delu izgine našim ljudem iz misli vse, kar jim teži srce. Gaber ni imel podnevi časa misliti na tisti nedeljski dogodek, zdaj mu je zopet prišel na misel, prišlo mu je na misel, kak molk je vladal zadnji teden v hiši in vesel je bil, da je sedaj pretrgan. Kakor hitro je izginila Micka od mize in došla v kuhinjo, jo je vpričo mlatičev hvalil na vse pretege in — kar na srcu, to na jeziku — ni se mogel vzdržati, da ne bi omenil Toneta.

»Lump je, pa sem včasih mislil, da je boljši!«

Mlatiči so se spogledali, ni jim bilo ljubo, da je Gaber prišel na to stvar.

»Rad sem ga imel, zaupal sem mu, mislil sem celo... no, to sem sam mislil, no ja, to je bilo v prejšnjih časih... mislil sem, da bi bil on kdaj naš zet! Ampak zdaj je vse končano! Ne bi mu dal naše Micke, če bi se...«

Micka je stopila v sobo.

»Veš, Micka, o onem falotu se pogovarjamo. Da ti gre kaj takega narediti, pa vpričo vse! Veš, to je preveč, to...«

»Eh, oče, pustite to, kaj bi govorili o tem?«

Gabru je bilo žal, da je govoril o tem.

»Eh no, no, to se pravi... no... no, bom pa tiho! Na, pij, Micka!«

»Nisem potrebna!«

»Ti, ti pa tudi nisi ničesar potrebna! Ej, vi fantje, vi ste mladi, vi ne veste ceniti pravega dekleta! Naša Micka, to vam je dekle, da malo takih! Ona...«

»Oče, ne govorite vendar takih čenčarij!«

»E, zakaj bi ne govoril, če je pa res!«

»Nič ni res! Pomenimo se rajši kaj drugega!« In obrnila je pogovor na drugo stvar. Pogovarjali so se še nekaj časa pri domačem vinu, toda Gaber ni mogel več stopiti v akcijo s hvaljenjem svoje hčere, ker je bila navzoča.

Fantje so odhajali.

»Jutri pa pripeljite še onega s seboj, da se ne bo zopet moja Micka mučila!«

»Bomo, bomo! Lahko noč!«

»Lahko noč!«

Micka je posvetila z lučjo odhajajočim, mati je šla z njo, Gaber je ostal v temi. In tedaj se je nekaj mehkega, nežnega vzbudilo v njegovi duši. Nekaj je doprineslo vino, nekaj krivda do Micke — zaplaval bi pri misli, kako dobro hčer ima.

Micka se je vrnila. Gaber je pristavil kozarec k ustom in počasi popil par požirkov. Obrisal si je z rokavom usta, se obrnil k Micki in jo z nežnim glasom vprašal:

»Micka, ali si še kaj huda?«

»Zakaj naj bi bila huda?«

»Jaz sem kriv, da si bila v nedeljo osramočena!«

»Eh, kaj bi tisto!«

»Torej nisi huda?«

»Ne!«

»Ah, Micka, ti si zlata vredna, Micka, ti si hčerka, kakoršne ni na svetu, ti...«

Moža je nekaj zatiščalo v grlu, glas mu je šel na jok.

»Kaj bi to govorili, oče!«

»Moram, ker vidim, kako je! Micka, oprosti mi, če te kedaj žalim, oprosti mi, če...«

Zopet ni mogel naprej.

»Kaj vam naj oprostam? Nič hudega mi še niste storili!«

»O ja, o ja, sem, sem, toda, saj veš...«

»No ja, saj je dobro!« se je oglasila mati z njej nenavadnim, mehkim, dvojno ljubezen izražajočim glasom.

Micki je bilo pri srcu, da bi zaplakala od veselja, Gaber ni mogel od ginjenosti govoriti, Gabrovka je čutila v svojem srcu v polni meri blaženost, ki je kraljevala v njegovem srcu, čutila je v polni meri blagi mir, ki je polnil hišo.

Molk par trenutkov.

»Lahko noč!«

Micka se je ozrla po hiši in odšla v svojo kamrico.

»Ah, ti stara, cele dneve bi lahko Boga hvalila, da nama je dal tako hčer! Pomisli, celi dan mlati, za nedeljski dogodek se niti ne zmeni, meni ne zameri...«

»No ja, dober otrok je! Vendar je ne bi smel pred njo samo hvaliti!«

»Če pa zasluži!«

»No ja, danes si malo pil, zato si tak!«

»Pil ali ne pil, vsaki dan bi ji lahko rekel to, kar sem ji danes!«

»Dober otrok, hvala Bogu!«

Luč pri Gabrovih je ugasnila. Mirno je zasnila srečna družina v sladak sen, mirno so pospali vsi trije v zavesti, da plava nad njimi blaženi, nekajeni božji mir. Srečna družina!

X.

Pri Gabrovih se končali z mlatvo. Bogato večerjo je pripravila Gabrovka, Gaber je neutrudljivo in z velikim veseljem novil vino na mizo, Micka je bila vesela, nič ni bilo treba vleči iz nje besed — govorila je rada, veselo in dovtipno. In mlatiči so se čutili domače, govorili dovtipno, zapeli par domačih in sami sebe obdolževali, ker so Micko tako krivo sodili. Sedaj so jo spoznali do dobra in bi, če bi bilo treba, pripoznali pred vsakim, tudi pred Tonetom, da so se motili v njej, da jo sploh cela vas napačno sodi.

Ločili so se pozno. Fantje so bili veseli, sklenili so se z rokami na ramah in odpeli po vasi.

»Pri moj Dunaj, ta Micka to ti je dekle!« je začel fant, ki je prvi dan mlatve mlatil z Micko.

»Hudir me naj vzame, če sem že videl tako!«

»Pri moj... tako je!«

»Sapramiš, pa jo tako sodijo!«

»Tepci!«

»A največji tepec je Tone! Da ji gre tako sramoto narediti! Pri moj Dunaj, naj še enkrat poskusi kaj takega z Micko! Jaz se postavim zanjo!«

»Hudir me naj odnese, če ti ne bom pomagal!«

»Pri moj... soglašam z vama!«

»Sapramiš, jaz tudi!«

»Jaz se že ne bom jokala, si bom druž'ga fanta zbrala...«

Fant je začel pesem v sredi, ker je mislil, da bo s tem najbolj označil dejstvo, da ni Micki nič žal za Tonetom. Tovariši so ga razumeli in krepko pritiskali s svojimi močnimi glasovi.

Pred njimi se je pojavila moška oseba.

»Hej, ste pa veseli danes!«

Bil je Tone.

»Smo! Veš odkod gremo? Od Gabra!«

»No — in kaj to mene briga?«

»He, pozdrav od Micke ti moramo izročiti!«

Tone je zaškrtal z zobmi.

»Molči, sicer...«

»Smo štirje, ti si sam!«

»Te boli, ker te ne mara več!«

»Žal ti je res lahko zanjo!«

»Da, da, take ne dobiš izlepa!«

»Molčite!«

»Zakaj bi molčali? Tone, ne razburjaj se po nepotrebnem! Govorim popolnoma resno, ko trdim, da take ni blizu!«

»O tem smo se v dneh mlatve pri njih pre-pričali!«

»En dan je mlatila sama!«

»Prijazna in vesela, če treba!«

»Delavna in skrbna!«

»Pridna in ubogljiva!«

»In lepa!«

»E, kaj bi govorili! Pijani ste!« Tone se je obrnil in hitrih korakov odšel.

»Resnica v oči kolje!«

»Lahko mu je žal!«

»Tako dekle!«

»In edina hči!«

In pojoč so odšli po vasi. Tonetu je donela na ušesa dobroznana:

»Jaz se že ne bom jokala,

si bom druž'ga fanta zbrala...«

Zatisnil bi si ušesa, da ne bi čul te pesmi, ki se mu takorekoč roga.

In skoro nehote so ga nesle noge proti krčmarjevemu vrtu. Šele ko so fantje pričeli peti drugo pesem, se je spomnil, kam je pravzaprav danes povabljen.

In obstal je.

»Ali grem, ali ne grem?«

Nekaj ga je vabilo, naj gre; drug glas mu je pravil, da boljše stori, če ne gre: pokaže ji svoj fantovski ponos, svojo prostost, ker se ji ne da ujeti! A drugi glas je bil močnejši: gosposka je — in je zaljubljena v tebe; kako sladko je spregovorila na uho: Pridi na konec vrta! Pridi, pridi!

»E, zvedel ne bo nihče, videl tudi nihče! Grem, iz radovednosti grem!«

Naredil je ovinček okoli par hiš, da ne bi šel pod njenim oknom, se splazil po dvorišču na vrt in ob grmovju na konec vrta, stopil v senco stare jablane in čakal. Srce mu je bilo burno, pričakovanje, plahost, da ga ne bi kdo zapazil, je delovala na njegove živce in mu gnala vso kri v glavo.

List je vztrepetal — Tonetu je sapa zastala. Kdo je? Eh, list! — Ali se ni tam grmovje zganilo? — Ali ni nekdo pri krčmarjevih polglasno zaklical? — Ali ni bilo čuti hitrih stopinj?

Po Tonetu je trepetal vsak živec, vse živčne stanice so delovale, kri je bila v urnem, nerednem teku, srce je tolklo burno, v glavi se je budilo kakor kes, zakaj je sem prišel.

Ne bo je! Navihanka je prve vrste! Nalašč ga je izvabila, samo da se mu bo potem smejala in ga osmešila po vasi.

Proč odtod!

Korak nazaj... Stoj!

Po Tonetu je zavrelo še bolj, srce je zaplalo še silneje, kri se je še bolj razburila. Ob vrtni ograji se je plazila senca.

Tone je stopil za jablano, senca se je bližala, dospel je v senco jablane je izginila in pred Tonetom se je pojavila Angela.

»Tone!«

Ni ga zapazila.

Neko nepopisno čustvo samoljubja in zadoščenja se je pojavilo v Tonetu — in ni se oglasil.

»Tone, kje si?«

Vse to, le Tonetovo srce je tolklo hitro, močno, silovito. In oglasiti se ni hotel.

Gledala je okoli in ga iskala. Morda je zapazila rob njegove suknje, morda krajec klobuka — stopila je proti njemu — in on je stopil izza jablane.

»Ah...« se je izvilo iz Angelinih ust.

(Dalje prihodnjič.)